

100 år og stadig i forandring

De Kommunale Værker i Frederiksværk fylder 100 år. Fjernvarmen har været med i godt 40 og udgør i dag en hjørnesten i byens forsyning.

JUBILÆUM

*Af journalist Flemming Rasmussen,
Dansk Fjernvarme*

Stålvalseværket er sandsynligvis noget af det første, mange kommer i tanke om, når de hører bynavnet, Frederiksværk.

Den nordsjællandske by er i hvert fald kendt for den store industriarbejdsplads, der har spillet en turbulent rolle – ikke blot i byens historie i almindelighed, men for De Kommunale Værker i særdeleshed.

Faktisk er Stålvalseværket en af årsagerne til, at værkerne i 1986 flyttede fra Strandvejen til Havnevej. Flytningen bragte forsyningen tættere på Stålvalseværket, der i den tid havde fuld skrue på produktionen og blus på de ovne, der leverede overskudsvarme til byens fjernvarmenet. I dag ejes det af russiske og ukrainske forretningsfolk, og ifølge Knud Karlsen, driftsleder for De Kommunale Værker i Frederiksværk, er Stålvalseværkets fremtid som leverandør af overskudsvarme meget usikker.

Dermed runder De Kommunale Værker 100-års fødselsdagen den 9. december uden overskudsvarme fra det stålvalseværk, der er en central del af årsagen til fjernvarmens udbredelse i byen. I stedet har værket med tiden udviklet sig til Danmarks største, rene biomasseværk. To fliskedler, en træpillekedel og oliekedler til rapsolie holder i dag 4.000 forbrugere (opgjort som målere installeret) forsynet med fjernvarme.

Stort ryk i 80'erne

De Kommunale Værker i Frederiksværk

Efter en historie, der i høj grad har været præget af Stålvalseværket kan De Kommunale Værker i Frederiksværk fejre 100 års fødselsdag som landets største rene biomasseværk. Det er driftsleder Knud Karlsen stolt over. Foto: Flemming Rasmussen.

startede i 1905 med elproduktion, gasproduktion og vandværk. Fjernvarme kom til i 1964, men i første omgang kun med enkelte større forbrugere – nogle boligblokke og byens sygehus. Men i starten af 80'erne skete der noget.

- Før energikrisen tænkte man vel ikke meget på at udnytte overskudsvarme, men nu begyndte man at forhandle med Stålvalseværket. Her brugte de vandkølede paneler for at holde ovnene kolde, så det var en

oplagt mulighed at få fat i spildvarmen. På det tidspunkt var der nogle ikke uvæsentlige tilskud til sådanne projekter, så der blev lavet en forsyningsledning til De Kommunale Værker, fortæller Knud Karlsen.

Derudover kørte man i en periode med favorable tilslutningsbetingelser for at få folk med på fjernvarmen. Og i 80'erne fik byen en egentlig energiplan med krav om tilslutningspligt. Succesen var ifølge Knud Karlsen så

stor, at udvidelsesmulighederne på Strandvejen ikke var store nok, og derfor begyndte man forfra, tættere på det nu lukkede stålvalseværk på havnen.

Knud Karlsen forklarer dog, at overskudsvarmen længe var "af tvivlsom kvalitet", fordi stålvalseværket efter hans overbevisning havde fokus på sin produktion og ikke på at levere en god overskudsvarme. Det blev dog bedre, både i udnyttelse og med en mere konstant temperatur og et mere stabilt flow.

Held i uheld

Grundlasten i den nye central var halm, kul og olie og så altså overskudsvarmen. Dog tog man i 2001 en ny fliskedel i brug, og det viste sig at være rent held i uheld, at det skete netop på det tidspunkt.

Året efter gik stålvalseværket nemlig konkurs, og den nye kedel skaffede værket igennem den pludselige forandring uden skrammer.

- I forbindelse med konkursen blev det lynhurtigt besluttet at bygge endnu en fliskedel. Men den skulle jo bygges først, og under den følgende vinter i 2002-2003 skal jeg love for, at vi var spændt hårdt for. Selv vores satellitcentral kørte indimellem. Men det gik heldigvis godt, husker driftslederen.

- I dag er vi dækket rigtig godt ind, både hvad angår forsyningssikkerheden og miljøet. Vi er jo 100 procent CO₂-fri, og det er vi faktisk ret stolte af, konstaterer Knud Karlsen.

Sikret mod strømudfald

Der er dog ikke kun forsyningssikkerheden over for forbrugerne, værkerne har arbejdet på at sikre. Knud Karlsen fortæller, at værkerne på det seneste også har måttet sikre egen forsyningssikkerhed, når det gælder strøm til værkets maskiner.

- Vi har flere gange haft bøvl med strømudfald på kolde vinterdage om morgenen, hvor systemet blev overbelastet. Og så blev vi også ramt af det store strømudfald, der ramte Sjælland for et par år siden. Det kostede en kvart million i skader på vores anlæg. Plastledningerne smeltede, fordi der var varme i rørene, men ikke længere nogen køling. I det hele taget sled det naturligvis voldsomt på systemet, husker Knud Karlsen.

Derfor har værket netop investeret en rund million i en nødstrømsgenerator, der for cirka en måned siden blev installeret, koblet op på SRO-anlægget og prøvekørt.

- Siden har vi selvfølgelig så ikke haft brug for den, konstaterer Knud Karlsen med et grin.

- Sådan er det jo altid med sådan noget, men der kommer givet situationer, hvor vi bliver glade for at være sikret på den måde. Det har vores historie i hvert fald vist, så vi er glade for den investering, fastslår han.

Et andet helt aktuelt projekt er, at alle målere udskiftes til elektroniske modeller, hvilket Knud Karlsen forventer sig en hel del af. Så selvom De Kommunale Værker nu har 100 år på bagen, er værkerne stadig i forandring.

fr@danskfjernvarme.dk

FAKTA

FAKTA

- De Kommunale Værker i Frederiksværk står for driften af byens fjernvarme og i alt tre vandværker. Der er 12 ansatte på centralen på Havnegade 8.
- Ledningsnettet er 120 kilometer, og værket har 4.000 målere installeret. Der leveres 110-112 GWH årligt.
- 100-års jubilæet fejres den 9. december, hvor en ny bog om værkernes historie også bliver præsenteret.